

naam Gebied langs de Mûntsegroppe

plaats Harkema

gemeente Achtkarspelen

beschrijving A. ALGEMENE KARAKTERISTIEK Wigvormig onderdeel van een voormalig heide/hogveengebied dat in de loop van de (18de ?), 19de en 20ste eeuw geleidelijk aan is ontgonnen met een bewaard gebleven laatste restant heideveld en een klein aantal arbeiderswoningen van het krimpjestype (keuterboerderijtjes) gebouwd aan een van de zandpaden. B. NADERE OMSCHRIJVING BIJZONDERE WAARDEN Intrinsieke stedenbouwkundige kwaliteit Het gebied, waarin naast elkaar ontgonnen en onontgonnen delen voorkomen, heeft een geaccidenteerd karakter; de infrastructuur bestaat uit een stelsel van onverharde zandpaden. Karakteristiek zijn de weilanden, heide, boomsingels en houtwallen. Aan de Mûntsegroppe, het hoofdpad, staat ondermeer een klein aantal arbeiderswoningen van het krimpjestype (keuterboerderijtjes), waarschijnlijk omstreeks 1920 gebouwd ter vervanging van oudere spitketen. De woningen zijn op enige afstand van elkaar gebouwd en ieder op een eigen, verhoogd terrein gelegen. (Thans staan er (nog) 4 gebouwen van dit type, nl. Mûntsegroppe 14, 16, 22 en 24 te Harkema). Bijzondere historische betekenis De historische betekenis van het gebied ligt vooral in het gegeven dat het een betrekkelijk gaaf bewaard gebleven voorbeeld is van een heidedorp-achtige ontwikkeling. Dergelijke situaties moeten voor de voormalige hogveengebieden in Friesland zeer karakteristiek zijn geweest, maar zijn veelal verdwenen als gevolg van vernieuwing, uitbreiding, ruilverkaveling e.d. Stedenbouwkundige betekenis in ruimere omgeving Het gebied is min of meer een enclave in de omgeving maar sluit vanuit landschappelijk oogpunt gezien aan op het omringende agrarische gebied met houtwallen en boomsingels. Gaafheid Het bijzondere van dit gebied is de situering van enkele arbeiderswoningen (keuterijtjes) in hun min of meer gaaf gebleven oorspronkelijke context : een restverkavelingsgebied, met een restant heide en zandpaden. De woningen zijn alle in meer of mindere mate gewijzigd; Mûntsegroppe nr. 14 is het gaafst bewaard gebleven. Zeldzaamheid In de onderlinge samenhang is dit gebied een voor Friesland, en waarschijnlijk tevens voor Nederland, karakteristiek maar zeer zeldzaam geworden complex.